

Чэпелева А.М.

**УДЗЕЛ АРГІНАЗЫ ПЕЧАНІ Ў ПРАЦЭСАХ ДЭТАКСІКАЦЫІ, ФАРМІРАВАННІ
ТЫРЭОІДНАГА СТАТУСУ І ДЫСЛІПІДЭМІІ Ў ПАЦУКОЎ
З ЭКСПЕРЫМЕНТАЛЬНЫМ ПЕРЫТАНІТАМ**

Навуковы кіраўнік: чл.-кар. НАН Беларусі, д-р мед. навук, праф. Вісмонт Ф.І.

Кафедра паталагічнай фізіялогіі

Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, г. Мінск

Актуальнасць. Высветленне значнасці актыўнасці аргіназы печані ў працэсах дэтаксікацыі, фарміраванні тырэоіднага статусу і дысліпідэміі пры эксперыментальным перытыніце з'яўляецца адным з ключавых напрамкаў сучаснай эксперыментальнай медыцыны.

Мэта: высветліць значнасць аргіназы печані ў працэсах дэтаксікацыі, фарміраванні тырэоіднага статусу і дысліпідэміі ў пацукоў з перытанітам (CLP-мадэль).

Матэрыялы і метады. Даследаванне праведзена на 198 белых пацуках-самцах масай 180-220 г. Для стварэння эксперыментальнага перытаніту выкарыстана мадэль лігавання і наступнага аднаразовага пункціравання сляпой кішкі – CLP (cecal ligation and puncture). Дэпрэсію аргіназы печані выклікалі ўнутрыбрухавінным увядзеннем на працягу тыдня да CLP-аперацыі інгібітару аргіназы *nor*-NOHA (BACheM, Германія) у дозе 10 мг/кг. У жывёл вызначалі актыўнасць аргіназы печані, АлаТ і АсаТ у сываратцы крыві, узроўні агульнага халестэрыну ў сываратцы крыві і печані, розныя класы ліпапратэінаў, узроўні Т₃, Т₄ і іх свабодных фракцый, а таксама NO_x у плазме крыві. Аб дэтаксікацыйнай функцыі печані меркавалі па працягласці наркатычнага сну (ПНС), ступені таксічнасці крыві (СТК) і зместу ў плазме крыві «сярэдных малекул» (СМ).

Вынікі і іх абмеркаванне. Развіццё CLP-перытаніту ва ўмовах уздзеяння інгібітару аргіназы печані *nor*-NOHA суправаджаецца больш выяўленымі парушэннямі абмену халестэрыну ў печані і сываратцы крыві, розных класаў ліпапратэінаў ў сываратцы крыві: павышаецца агульны ХС у печані ($p < 0,05$; $n = 10$) і сываратцы крыві ($p < 0,01$; $n = 10$), змест ХС ЛПВНШ +ЛПНШ ($p < 0,05$; $n = 10$) у сываратцы крыві, але разам з тым адзначаецца і павышэнне ХС ЛПВШ ($p < 0,01$; $n = 10$) у сываратцы крыві. Эксперыментальны перытаніт ва ўмовах дэпрэсіі аргіназы печані з дапамогай *nor*-NOHA суправаджаецца больш выяўленым зніжэннем узроўню ёдзмяшчальных гармонаў шчытападобнай залозы, а таксама тэмпературы цела ў параўнанні з пацукамі, якім унутрыбрухавінна ўводзілі фіз. р-р і выконвалі CLP-аперацыю. Пры гэтым выяўлена зніжэнне паказчыкаў пашкодвання печані: зніжаюцца актыўнасці АсаТ ($p < 0,05$; $n = 10$) і АлаТ ($p < 0,05$; $n = 10$) у сываратцы крыві. У пацукоў развіццё CLP-перытаніту ва ўмовах дэпрэсіі аргіназы печані з дапамогай *nor*-NOHA суправаджаецца паніжэннем тэмпературы цела ($p < 0,05$; $n = 10$), узроўняў Т₃ ($p < 0,05$; $n = 10$), сТ₃ ($p < 0,05$; $n = 10$), Т₄ ($p < 0,001$; $n = 10$); сТ₄ ($p < 0,001$; $n = 10$). Развіццё CLP-перытаніту ва ўмовах дэпрэсіі аргіназы печані з дапамогай *nor*-NOHA суправаджаецца павышэннем узроўню NO_x у плазме крыві ($p < 0,01$; $n = 10$), а таксама паніжэннем дэтаксікацыйнай функцыі печані: павышаецца СТК ($p < 0,05$; $n = 10$) і павялічваецца ПНЗ ($p < 0,05$; $n = 8$)).

Вывады. Атрыманыя дадзеныя сведчаць аб тым, што ва ўмовах эксперыментальнага перытаніту ў пацукоў (праз 24 гадз. пасля CLP-аперацыі) зніжаюцца актыўнасць аргіназы печані, узровень ёдзмяшчальных гармонаў шчытападобнай залозы, тэмпература цела, павышаецца змест NO_x у крыві, развіваецца другасная атэрагенная дысліпідэмія, а таксама парушаюцца працэсы дэтаксікацыі ў печані. У выяўленых зменах пры перытаніце ўдзельнічае аргіназа печані. Дэпрэсія аргіназы печані больш выяўлена прыгнятае дэтаксікацыйныя працэсы ў печані, пагаршае змены зместу агульнага халестэрыну ў печані і ліпапратэінах сывараткі крыві, узроўні ёдзмяшчальных гармонаў шчытападобнай залозы ў плазме крыві і спрыяе развіццю другаснай дысліпідэміі.